

О. О. Слюсар,

здобувач вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня

СУЧАСНІ ПИТАННЯ НОРМАТИВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ІНСТИТУТІВ СПІЛЬНОГО ІНВЕСТУВАННЯ

Національний авіаційний університет
проспект Любомира Гузара, 1, 03680, Київ, Україна
E-mail: aleksey.galaxy16@gmail.com

Мета: загальне дослідження й аналіз проблем функціонування інститутів спільного інвестування в Україні та шляхи їх подолання. **Методологічна основа** дослідження складається із методів пізнання (аналіз, синтез, індукція, дедукція, аналогія, порівняння), загальнонаукових методів, формально-логічного методу тлумачення права та порівняльно-правового методу. Складовими методологічної бази є об'єктивність та поєднання підходів критичного і раціонального, конструктивного. **Результати:** визначено, що удосконалення організації системи державного фінансового контролю має бути забезпечене діяльністю всіх організацій, які входять у структуру державного контролю на рівні різних гілок державної влади. Встановлено, що фінансовий контроль в Україні є комплексним інститутом у системі публічного адміністрування, який забезпечує публічне управління та забезпечення державності. Запропоновано вважати сучасний стан державних фінансів таким, що потребує посилення контролю за витрачанням бюджетних коштів органами центральної виконавчої влади та місцевого самоврядування, боротьби з порушеннями бюджетного законодавства. Визначені недоліки у правовому регулюванні сучасних практик фінансового контролю. **Обговорення:** основною метою діяльності інститутів спільного інвестування є надання фінансових послуг із розміщення капіталу індивідуальних інвесторів, головним чином, шляхом вкладення його в цінні папери. З точки зору інвесторів, перевагами інститутів спільного інвестування є потенційно висока доходність, порівняно з традиційними альтернативними напрямками вкладень, менші витрати часу на управління інвестиціями, їх диверсифікація, можливість оперативного вилучення коштів.

Ключові слова: інститут спільного інвестування; функціонування; акціонери; інвестори.

Постановка проблеми та її актуальність. Розвиток діяльності інститутів спільного інвестування (ІСІ) є постійним практичним процесом, що проходить дуже динамічно, та досліджується економістами-науковцями. Бракує саме юридичних досліджень, що й обумовлює актуальність цієї публікації.

Аналіз досліджень і публікацій з проблеми. Як відомо, суспільні відносини в сфері спільного інвестування містять у собі правові, економічні, етичні та інші відносини. Юридичне вивчення питань діяльності ІСІ активно проводиться на рівні міжгалузевих досліджень. Дослідженням даної проблематики займалися такі

українські вчені як: В.С. Заяць, М.П. Маласька, Н.Л. Мандюк, В.В. Поєдинок, Ю.М. Жорнокуй, Ю.С. Занько, Б.Л. Луців, І.С. Кравчук, Б.Б. Сас, С.Ю. Рябчикова, В.П. Левченко, С.О. Криниця, О.В. Гарагонич, О.М. Вінник, А.С. Бородіна, Т.В. Біловус, Я.С. Лук'яненко, К.В. Науменко та інші.

Мета: загальне дослідження й аналіз проблем функціонування ІСІ в Україні та шляхи їх подолання. Відповідно до поставленої мети завданнями даного дослідження є: 1) з'ясувати, собою являють ІСІ та проаналізувати проблеми щодо їх визначення; 2) розкрити особливості функціонування ІСІ як фінансових посередни-

ків; 3) визначити проблеми діяльності ІСІ в Україні та шляхи їх вирішення.

Виклад основного матеріалу. При управлінні ІСІ можуть виникати суспільні відносини, які не є правовими та мають істотне значення, наприклад, аналіз інвестором ринку спільного інвестування для вибору ІСІ. Правовідносини у сфері спільного інвестування носять міжгалузевий характер і включають цивільно-правові, конституційно-правові, адміністративні, фінансові, інвестиційні, кримінально-правові та інші правовідносини. Разом із тим, оперуючи поняттям «суб'єкти спільного інвестування», на думку автора, Закон України «Про інститути спільного інвестування» (далі – Закон) не розкриває його змісту. З точки зору теорії правосуб'єктності, суб'єктами спільного інвестування слід уважати КУА та КІФ. ПФ не належить до категорії «суб'єктів спільного інвестування», оскільки являє собою об'єкт цивільних правовідносин. Отже, в Законі має зазначатися, що сфера його дії поширюється також на суспільні відносини, що виникають у сфері спільного інвестування у зв'язку зі створенням та діяльністю ПФ [1].

Що стосується гарантій прав власності на цінні папери ІСІ, то вони забезпечуються, зокрема, правовою моделлю ІСІ, механізмом диверсифікації, здійсненням контролю за діяльністю КУА та ІСІ, встановленням відповідальності КУА, обмеженням діяльності КУА та ІСІ.

Закон не поширює свою дію на суспільні відносини, що виникають у зв'язку з утворенням та діяльністю інших фондів, що займаються інвестиційною діяльністю. Його дія поширюється лише на функціонування ІСІ, тобто на спільне інвестування.

Варто зауважити, що Закон є фактично модернізованою й оновленою редакцією Закону України «Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні фонди)». Він увібрав у себе чимало положень раніше прийнятих підзаконних правових актів Комісії. При цьому Закон зберіг базові визначення і поняття, ступінь правового регулювання, стиль нормотворчої техніки, притаманні Закону України «Про інститути спільного інвестування (па-

йові та корпоративні інвестиційні фонди)» 2001 року.

Закон має «дедуктивно-індуктивну» симетричну структуру. Після регулювання найбільш загальних і фундаментальних питань спільного інвестування від переходить до складу, структури, порядку визначення вартості чистих активів ІСІ, розміщення, обігу, викупу цінних паперів ІСІ, порядку розкриття інформації про ІСІ, особливостей правового статусу КУА, зберігача активів ІСІ, оцінювача майна ІСІ, аудитора (аудиторської фірми) та інших більш спеціальних питань спільного інвестування [2].

Незважаючи на всі переваги Закону порівняно з його попередником, він не вирішує цілу низку суттєвих прогалин у законодавстві про спільне інвестування. Так, зокрема, не вирішено питання щодо єдиного розуміння таких важливих понять, як-то: поняття «діяльність із спільного інвестування» та «діяльність з управління активами». Сьогодні у нормативно-правовій базі існують колізії у їх тлумаченні. У процесі подальшої трансформації ринкових відносин виникла необхідність розмежувати інвесторів на інституційних та некваліфікованих. Цей поділ цілком відповідає світовій практиці й був частково втілений у вітчизняному законодавстві. Інституційними інвесторами в Україні вважаються ІСІ, інвестиційні фонди, взаємні фонди інвестиційних компаній, недержавні пенсійні фонди, страхові компанії, інші фінансові установи. Стаття 4 Закону України «Про державне регулювання ринку цінних паперів» визначила діяльність з управління активами як професійну діяльність учасника фондового ринку – КУА, що провадиться нею за винагороду від власного імені або на підставі відповідного договору про управління активами, які належать інституційним інвесторам на праві власності. Схоже визначення містить ст. 18 Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок», згідно з якою діяльність з управління активами інституційних інвесторів – це професійна діяльність учасника фондового ринку – КУА, що провадиться нею за винагороду від свого імені або на підставі відповідного договору про управління активами інституційних інвесторів. Окрім цього, у деяких законодавчих актах діяльність з управління ак-

тивами обмежується лише управлінням активами, що належать інституційним інвесторам, перелік яких чітко визначений [3].

Отже, виходить, що за законами «Про державне регулювання ринку цінних паперів» і «Про цінні папери та фондовий ринок» управління активами, наприклад, відкритого пайового інвестиційного фонду, інвестори якого є власниками його активів, не вважається діяльністю з професійного управління активами, оскільки інституційному інвестору (пайовому інвестиційному фонду) не належать ці активи. Таким чином, в українському законодавстві нема єдиного підходу до тлумачення поняття «діяльність з управління активами». Проблемі узгодженості термінології в законодавстві, що регулює спільне інвестування, присвячено не одну наукову статтю, так, наприклад, О.В. Шевердіна визначає наступне: «Найближчою перспективою розвитку законодавства у сфері спільного інвестування повинен стати детальний його аналіз на предмет узгодження термінології та спрощення державного регулювання, оскільки сфера інвестування є досить «мобільною», тому й нормативно-правове регулювання повинно бути відповідним» [4, с. 2].

Перед уведенням Закону України «Про інститути спільного інвестування» Агентство Сполучених Штатів з Міжнародного Розвитку (далі – USAID) визначило певні зауваження до нового закону, а саме: Закон вносить зміни до Закону «Про цінні папери та фондовий ринок» та виокремлює акції корпоративного інвестиційного фонду в окремий вид цінних паперів. Такий підхід видається недоцільним. Закон визначає корпоративний інвестиційний фонд як юридичну особу, яка утворюється у формі акціонерного товариства і провадить виключно діяльність із спільного інвестування. Процедура створення корпоративного інвестиційного фонду подібна до процедури створення звичайного акціонерного товариства з особливостями, зумовленими природою інвестиційного фонду. Директива ЄС про ринки фінансових інструментів («MiFID») розрізняє серед фінансових інструментів, зокрема, цінні папери, що підлягають обігу, та одиниці в інститутах спільного інвестування. Окремо USAID приділяє увагу кор-

поративному управлінню КІФами, що регламентація Законом України «Про інститути спільного інвестування» правовідносин спільного інвестування є зайвими, оскільки воно вже визначене Законом України «Про акціонерні товариства» [5].

Вагомим питання, що піднімається в аналітиці USAID, є виключення відповідальності ІСІ за зменшення вартості активів, де говориться наступне: «Незважаючи на загалом більш жорсткий підхід до операцій з активами ІСІ, проектом Закону виключено норму про відповідальність КУА у разі зменшення вартості чистих активів ІСІ. За Законом України «Про інститути спільного інвестування», КУА відшкодовує такі втрати за рахунок резервного фонду, а в разі недостатності – за рахунок іншого майна компанії. Зазначене виключення є недоцільним, оскільки питання відповідальності КУА не можуть бути віднесені до компетенції НКЦПФР, а повинні визначатися законом».

Влучним буде зазначити характерні ознаки інвестиційного законодавства, які виділяє О.М. Вінник, на нашу думку, їх краще було б назвати недоліками:

- система законодавства в сфері інвестиційної діяльності є розгалуженою та включає значну кількість нормативних документів. До причин такого стану відносять динамічність відносин у цій сфері, які характеризуються великою складністю, невисока увага з боку держави щодо оптимізації правового забезпечення цих відносин;

- відсутність інвестиційного кодексу – авторка наголошує на потребі систематизації в єдиному, універсальному законодавчому акті законодавчих приписів у сфері інвестування. Натомість, роль такого акту, станом на сьогодні, продовжує відігравати Закон України «Про інвестиційну діяльність»;

- присутність у системі цього законодавства великої кількості підзаконних актів зі сферою обмеженої дії – відомчих та локальних актів, спрямованих на вирішення конкретного питання;

- наявність дореформених законодавчих актів, які за своїм змістом суперечать загальним

принципам правового впорядкування в період становлення ринкових відносин;

- збереження дії нормативно-правових актів СРСР, які продовжують застосовуватися згідно постанови Верховної Ради України «Про порядок тимчасової дії на території України окремих актів законодавства Союзу РСР» [6, с. 254].

Найближчою перспективою розвитку законодавства у сфері спільного інвестування, на нашу думку, повинен стати детальний його аналіз на предмет узгодження термінології та спрощення державного регулювання.

Важливу роль відіграє оподаткування інститутів спільного інвестування. Управління діяльністю інвестиційних фондів здійснюють компанії з управління активами – ліцензовані Комісією учасника фондового ринку. Реєстрація та управління фондом – доволі кропіткий процес, однак усі зусилля на створення та адміністрування діяльності ІСІ сторицею винагороджуються унікальними перевагами в плані оподаткування. Податковим кодексом України передбачено, що будь-які доходи від діяльності ІСІ звільнюються від оподаткування податком на прибуток. Тобто в той час, як більшість юридичних осіб на загальній системі оподаткування повинні оподатковувати свій прибуток за ставкою 18%, прибуток інвестиційного фонду від оподаткування звільнений.

Такий податковий режим чимось нагадує податок на розподілений прибуток, оскільки якщо отримані доходи фонду залишаються в обороті і не виплачуються інвесторам, то ніяких податків сплачувати не потрібно. Оподаткуванню підлягає тільки розподіл прибутку ІСІ, тобто виплата дивідендів.

З дивідендами від інститутів спільного інвестування пов'язана наступна особливість. Для інвесторів – юридичних осіб, особливих вигод вони не принесуть. Останні отримують дохід, включають його до складу фінансового результату, оподаткують прибуток по ставці 18% і лише після цього зможуть виплатити дивіденди фізичним особам-засновникам з оподаткуванням у 6,5% (5% податку на доходи фізичних осіб та 1,5% військового збору). Натомість фізичні особи-інвестори з 2017 року отримали по-

легшення: якщо раніше ставка ПДФО на дивіденди від ІСІ становила 18%, то в поточному році вона складає лише 9%. Це означає, що фізична особа-інвестор інвестиційного фонду може отримати дохід від діяльності ІСІ із загальним податковим навантаженням всього 10,5% (9% ПДФО та 1,5% військового збору). Крім того, якщо інвестор не бажає отримати дивіденди в поточному періоді, то виплату дивідендів і, відповідно, сплату податку можна відтермінувати до будь-якого зручного моменту, а акумульовані кошти ІСІ використовувати для подальших інвестицій [7].

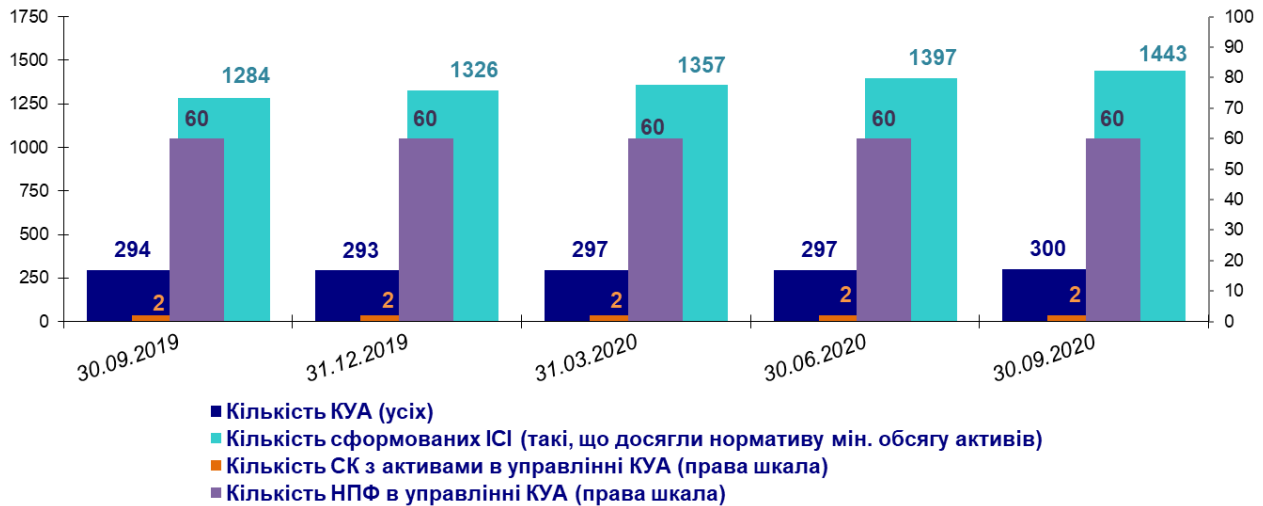
Вищенаведені «преференції» уже самі по собі – достатній привід для інвесторів відкрити інвестиційний фонд та почати здійснювати господарську діяльність через нього. Однак навіть ті, у кого уже налагоджені бізнес-процеси та які не бажають змінювати структуру свого бізнесу, можуть суттєво оптимізувати податкове навантаження на нього через використання ІСІ. Але, незважаючи на існуючі недоліки в системі законодавства, ІСІ в Україні показує стабільне зростання. За липень-вересень зареєстровано 66 нових ІСІ (переважно венчурних). З урахуванням фондів, які припинили свою діяльність, станом на 30.09.2020 загальна кількість зареєстрованих ІСІ збільшилася до 2023, на 2.6% за 3-й квартал.

Кількість ІСІ, які досягли нормативу мінімального обсягу активів (сформованих, «визнаних» фондів), зростала 12-й квартал поспіль і сягнула 1443 (+3.3% за 3-й квартал 2020 року).

Загальні активи усіх ІСІ в управлінні, включно з тими, які ще не досягли нормативу, у 3-му кварталі 2020 року зросли також на 6.1%, а за рік у вересні – на 12.7%, до 398 116 млн грн.

Активи діючих ІСІ, що досягли нормативу мінімального обсягу активів («визнаних» ІСІ), прискорили зростання до 6.3% за 3-й квартал, а у річному вимірі – до 16.0% у вересні. На 30.09.2020 вони сягнули 394410 млн. грн. Зростання зафіксовано у відкритих, інтервальних та венчурних фондах.

Вартість чистих активів сформованих ІСІ («визнаних») станом на 30.09.2020 сягнула 09633 млн. грн. У 3-му кварталі її ріст прискорився до 6.9%, а за рік у вересні – до 17.2% [7].

Протягом останніх років ринок вітчизняних інститутів спільного інвестування демонстрував позитивну динаміку зростання та забезпечував інвесторам достатньо високий рівень інвестиційного доходу, який перевищував доходність банківських депозитів.

У будь-якій сфері діяльності є свої позитивні та негативні сторони, діяльність ІСІ не є винятком. Тому ми вважаємо, що однією з основних проблем, яка не дозволяє повністю використовувати інвестиційний потенціал ринку ІСІ, є низький рівень поінформованості населення про ІСІ. Адже щорічне зростання кількості небанківських фінансових установ, що супроводжуються збільшенням пропозицій фінансових послуг на ринку, призводить до того, що учасникам ринку, а також споживачам фінансових послуг необхідно мати доступ до інформації, яка стосується діяльності цих установ і характеризує загальний стан ринку фінансових послуг. Ефективна інформаційна база допомагає робити обґрунтовані висновки щодо перспектив розвитку ринку фінансових послуг його окремих секторів, учасників тощо [8, с. 123].

Проблема полягає саме в недостатній прозорості та відкритості інвестиційних компаній у взаєминах зі споживачем фінансових послуг, відсутності поінформованості.

На жаль, фізичні та юридичні особи, які спрямовують свої кошти у певні механізми інвестування з метою отримання прибутку або досягнення соціального ефекту, не мають можливості отримання необхідної публічної інфор-

мації для мінімізації ризиків, що можуть виникнути з їх власними коштами. Ми вважаємо, що слід звернути увагу на думку Ю.Б. Фогельсона, який зазначає, що щоб хоч якось вирішити проблеми оцінювання ризику, законодавство багатьох країн наказує фінансовим організаціям розкривати в доступній споживачу формі інформацію про ризики, пов'язані з придбанням клієнтами пропонованого продукту, можливі вигоди й втрати, які можуть бути викликані придбанням певного продукту [9, с. 124].

Так, у разі придбання житла через ІСІ, або інвестування у проект ІСІ з метою отримання доходу, такий суб'єкт не може бути впевненим у тому, що ця фінансова установа є платоспроможною і за настання певної кризової ситуації здатна сплатити залучені споживачем кошти. Тому, на нашу думку, на цих ринках велике значення має розкриття інформації. Чинним законодавством не передбачається надання споживачам конкретної інформації про те, куди вкладаються гроші інвестора та які операції з ними проводяться. На практиці ця інформація фінансовими установами теж не публікується.

Для вирішення даної проблеми ми пропонуємо наступне. Створення кожним професійним учасником інвестиційного ринку власного веб-сайту, на якому була б ясно та зрозуміло викладена вся необхідна інформація для споживачів відносно інвестування своїх коштів. На нашу думку, важливою є інформація щодо нормативів платоспроможності та фінансової стабільності компанії, яка є зрозумілою для інвесторів і має

бути підтверджена аудиторським висновком та опублікована на веб-сайті компанії, а також повна інформація про рух інвестицій в ІСІ. Щодо осіб, які планують стати інвесторами відповідних ІСІ, ми вважаємо, що було б доречним їх інформування про інвестиції ІСІ перед внесенням інвестицій до укладення відповідних угод.

Ще одним глобальним питанням щодо забезпечення розвитку діяльності інвестиційних фондів є розширення сфери їх присутності у різних регіонах для надання можливості більшій кількості фізичних осіб стати їх учасниками. Найоптимальнішим шляхом вирішення цього питання є використання наявної мережі банківських відділень для надання послуг зі спільного інвестування [9, с. 103]. У цьому плані необхідним є налагодження співпраці з банківськими установами та інвестиційними фондами в напрямку реалізації сертифікатів інвестиційних фондів у відділеннях банків. Даний підхід дасть можливість реалізувати потреби населення у інвестиційній діяльності, забезпечить притік у цю сферу значно більших обсягів фінансових ресурсів приватних інвесторів.

Стимулюючим чинником розвитку небанківських фінансових установ загалом та ІСІ зокрема є недостатність на внутрішньому ринку надійних фінансових інструментів, у які можуть вкласти залучені кошти компанії з управління активами. Зокрема, державні облигації залишаються непривабливим інвестиційним інструментом через низькі ліквідність та доходність (нижчу за рівень інфляції) [10].

Суттєвою проблемою, на нашу думку, залишається методика коректної оцінки вартості чистих активів ІСІ. Діюче положення НКЦПФР, що врегульовує дане питання, дозволяє компаніям досить довільно оцінювати чисті активи ІСІ, що знаходяться у них в управлінні. Це призводить до викривлення інформації, що ще більше підриває довіру населення.

Невирішеним залишається питання оподаткування доходу від інвестицій у різні фінансові установи. Так, наприклад, відсотки, які нараховані по банківських депозитах, не підлягають оподаткуванню, у той же час доходи, отримані громадянами від вкладання коштів у ІСІ, обкладаються податками.

Таким чином, незавершеність процесу інституційного формування ринку ІСІ дає підстави припустити неефективність, а за певними напрямками – й неможливість використання потенціалу цієї інституційної форми у після кризовому відновленні фінансового сектору України. Але з іншого боку, загальне падіння зацікавленості у фінансових інвестиціях та різке підвищення їх ризикованості може бути використане для модернізації цієї складової фінансової системи [11]. Для цього політика держави повинна спрямовуватися на планомірний розвиток ринку ІСІ та його інфраструктури з метою усунення загальної недорозвиненості та покращення якісних параметрів.

Для вирішення ряду цих проблем, на нашу думку, варто вжити наступні заходи, що будуть спрямовані на розкриття та посилення інвестиційного потенціалу ІСІ: приведення законодавства, що врегульовує діяльність ІСІ, до вимог європейського законодавства; посилення контролю за емітентами, цінні папери яких торгуються на організованому ринку, з метою підвищення якості активів; розширення інструментів для інвестування, доступних для ІСІ, зокрема впровадження повноцінних похідних цінних паперів; пільгове оподаткування інвесторів, що вкладають кошти в ІСІ на довгий термін, або зменшення ставки оподаткування інвестиційного доходу; вдосконалення методології розрахунку вартості чистих активів ІСІ; спрощення процедури оформлення придбання цінних паперів ІСІ; проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи щодо популяризації серед населення України здійснення інвестицій у ринок ІСІ.

Висновки. Здійснивши аналіз діяльності ІСІ, було визначено, що їх основною функцією є акумулювання грошових коштів інвесторів з метою отримання прибутку від вкладення їх у цінні папери інших емітентів, корпоративні права та нерухомість.

Відповідно до чинного законодавства ІСІ провадить діяльність відповідно до законів України на підставі статуту та договору про обслуговування зберігачем активів ІСІ, укладеного із компанією з управління активами пайового інвестиційного фонду. Загалом активи інституту

спільного інвестування являють собою сукупність майна, корпоративних прав і вимог, сформованих за рахунок коштів спільного інвестування. Управління такими активами за винагороду, встановлену законом, здійснює компанія з управління активами. Вона являє собою юридичну особу, що здійснює професійну діяльність з управління активами інститутів спільного інвестування на підставі ліцензії, яку видає Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку, і не може поєднувати цю діяльність з іншими видами професійної діяльності на ринку цінних паперів.

Будь-яка сфера діяльності має свої недоліки, діяльність ІСІ не є винятком. Основними недоліками діяльності ІСІ є: 1) низький рівень поінформованості населення про ІСІ. Проблема полягає саме в недостатній прозорості та відкритості інвестиційних компаній у взаєминах зі споживачем фінансових послуг, відсутності поінформованості. Вирішенням даної проблеми, на нашу думку, було б створення веб-сайту, як джерела інформації про ту чи іншу компанію; 2) недостатність на внутрішньому ринку надійних фінансових інструментів, у які можуть вкласти залучені кошти компанії з управління активами. Зокрема, державні облигації залишаються непривабливим інвестиційним інструментом через низькі ліквідність та доходність (нижчу за рівень інфляції); 3) питання оподаткування доходу від інвестицій у різні фінансові установи. Так, наприклад, відсотки, які нараховані по банківських депозитах, не підлягають оподаткуванню, у той же час доходи, отримані громадянами від вкладання коштів у ІСІ, обкладаються податками.

Для вирішення ряду цих проблем, на нашу думку, варто привести законодавство, що врегулює діяльність ІСІ, до європейських вимог, посилити контроль за емітентами, цінні папери яких торгуються на організованому ринку, з метою підвищення якості активів, розширити інструменти для інвестування, доступних для ІСІ, зокрема впровадження повноцінних похідних цінних паперів, варто ввести пільгове оподаткування інвесторів, що вкладають кошти в ІСІ на довгий термін, або домогтися зменшення ставки оподаткування інвестиційного доходу, а також

провести інформаційно-роз'яснювальну роботу щодо популяризації серед населення України здійснення інвестицій у ринок ІСІ.

Література

1. Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні: Закон України від 30 жовт. 1996 р. № 642/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/448/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 10.09.2021).

2. Про інститути спільного інвестування: Закон України від 05 лип. 2012 р. № 5080-17. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5080-17#Text> (дата звернення: 10.09.2021).

3. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18 вер. 1991 р. № 1560-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text> (дата звернення: 10.09.2021).

4. Шевердина О.В. Проблеми та перспективи нормативного регулювання ІСІ. *Часопис Академії адвокатури України*. 2013. № 21. С. 1-5.

5. Про акціонерні товариства: Закон України від 06 лип. 2010 р. № 2435-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-17#Text> (дата звернення 10.09.2021).

6. Вінник О.М. Інвестиційне право: навч. посіб. Київ: Юридична думка, 2005. 568 с.

7. Кількість КУА та активи в управлінні. *Українська Асоціація Інвестиційного Бізнесу (УАІБ)*: веб-сайт. URL: <http://www.uaib.com.ua> (дата звернення: 10.09.2021).

8. Левченко В.П. Розвиток ринку небанківських фінансових послуг: монографія. Київ: Центр учбової літератури, 2013. 36 с.

9. Чайковська І.В. Проблеми та перспективи розвитку інститутів спільного інвестування в Україні. URL: <http://libfor.com/index.php?newsid=1534> (дата звернення: 10.09.2021).

10. Ustynova Iryna, Sliusar Oleksii, Husar Olga. Contemporary financial and legal factors of activity and the status of collective investment institutions in Ukraine. *Journal of law and political science*. 2020. Vol. 25. Issue 4. P. 291-319.

References

1. Pro derzhavne reguljuvannja rynku cinnnyh paperiv v Ukraini: Zakon Ukrainy vid 30 zhovt. 1996 r. № 642/97-VR. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/448/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 10.09.2021).

gov.ua/laws/show/448/96-%D0%B2%D1%80#Text (data zvernennja: 10.09.2021).

2. Pro instytuty spil'nogo investuvannja: Zakon Ukrainy vid 05 lyp. 2012 r. № 5080-17. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5080-17#Text> (data zvernennja: 10.09.2021).

3. Pro investycijnu dijial'nist': Zakon Ukrainy vid 18 ver. 1991 r. № 1560-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text> (data zvernennja: 10.09.2021).

4. Sheverdina O.V. Problemy ta perspektyvy normatyvnogo reguljuvannja ISI. *Chasopys Akademii' advokatury Ukrainy*. 2013. № 21. S. 1-5.

5. Pro akcionerni tovarystva: Zakon Ukrainy vid 06 lyp. 2010 r. № 2435-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-17#Text> (data zvernennja 10.09.2021).

6. Vinnyk O.M. Investycijne pravo: navch. posib. Kyi'v: Jurydychna dumka, 2005. 568 s.

7. Kil'kist' KUA ta aktyvy v upravlinni. Ukrain's'ka Asociacija Investycijnogo Biznesu (UAIB): veb-sajt. URL: <http://www.uaib.com.ua> (data zvernennja: 10.09.2021).

8. Levchenko V.P. Rozvytok rynku nebankivs'kyh finansovyh poslug: monografija. Kyi'v: Centr uchbovoi' literatury, 2013. 36 s.

9. Chajkovs'ka I.V. Problemy ta perspektyvy rozvytku instytutiv spil'nogo investuvannja v Ukraini. URL: <http://libfor.com/index.php?newsid=1534> (data zvernennja: 10.09.2021).

10. Ustynova Iryna, Sliusar Oleksii, Husar Olga. Contemporary financial and legal factors of activity and the status of collective investment institutions in Ukraine. *Journal of law and political science*. 2020. Vol. 25. Issue 4. P. 291-319.

**MODERN ISSUES OF REGULATORY REGULATION
OF COLLECTIVE INVESTMENT INSTITUTIONS**

National Aviation University
Liubomyra Huzara Avenue, 1, 03680, Kyiv, Ukraine
E-mail: aleksey.galaxy16@gmail.com

Purpose: general research and analysis of the problems of collective investment institutions in Ukraine and ways to overcome them. According to the set goal, the objectives of this study are: 1) to find out what collective investment institutions is and analyze the problems in determining them; 2) to reveal the peculiarities of the functioning of collective investment institutions as financial intermediaries; 3) identify problems of collective investment institutions in Ukraine and ways to solve them. **Research methods:** the methodological basis of the research consists of methods of cognition (analysis, synthesis, induction, deduction, analogy, comparison), general scientific methods, formal-logical method of interpretation of law and comparative legal method. The components of the methodological base are objectivity and a combination of critical and rational, constructive approaches. **Results:** it is determined that the improvement of the organization of the system of state financial control should be ensured by the activities of all organizations that are part of the structure of state control at the level of various branches of government. It is established that financial control in Ukraine is a complex institution in the system of public administration, which provides public administration and statehood. It is proposed to consider the current state of public finances in need of strengthening control over the spending of budget funds by central executive bodies and local governments, combating violations of budget legislation. Shortcomings in the legal regulation of modern financial control practices have been identified. This research analyzes important issues related to the functioning of collective investment institutions in Ukraine. Considered as problems in determining collective investment institutions. **Discussion:** at the present stage of development of Ukraine's economy, the problem of finding and accumulating domestic sources of financing investments in the real sector is acute. For the most part, this task is solved in the most traditional way through the accumulation of resources in the banking system and directing them to lending to businesses. However, due to the lack of liquidity in the banking sector and the high cost of credit resources, not all businesses are able to obtain financing. Having a long history of operation, investment funds today are in serious competition with banks. These funds are one of the most powerful investors who are able to accumulate funds of the population and other small investors, to transform them into investment resources. The main purpose of collective investment institutions is to provide financial services for the placement of capital of individual investors, mainly by investing it in securities. From the point of view of investors, the advantages of collective investment institutions are potentially high profitability, compared to traditional alternative investment areas, less time spent on investment management, their diversification, the ability to quickly withdraw funds.

Key words: collective investment institutions; functioning; shareholders; investors.

Стаття надійшла до редакції 24.09.2021